

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 sierpnia 2013 r. powodowie M. U. i C. U. wnieśli o zasądzenie od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W. kwot po 118.465,- zł tytułem odszkodowania związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości gruntowej położonej w W. przy ul. (...) oraz nieruchomości lokalowych nr 1 i 2 znajdujących się w budynku posadowionym na tej nieruchomości gruntowej. Powodowie wnieśli również o zasądzenie kwot po (...) 500,- zł tytułem odszkodowania w związku z koniecznością poniesienia kosztów dostosowania budynku i lokali przy ul. (...) w W. do wymagań technicznych określonych w uchwale nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. Wnieśli także o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Powodowie oparli swoje roszczenia na fakcie objęcia nieruchomości, których są współwłaścicielami, obszarem ograniczonego użytkowania na mocy wspomnianej uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...). Alternatywnie, powodowie oparli swoje roszczenia na fakcie ponadnormatywnej emisji hałasu przez samoloty korzystające z portu lotniczego zarządzanego przez pozwanego, powołując się na art. 435 k.c. Powodowie w dalszym piśmie procesowym z dnia 14 marca 2014 r. (k. 177-200) wskazali na brak ciągłości obszaru ograniczonego użytkowania ustanowionego na podstawie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) oraz uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...), co winno skutkować rozpoczęciem biegu nowego 2-letniego terminu na zgłoszenie roszczeń zgodnie z art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska. Ponadto, powodowie podnieśli, że istotna zmiana treści art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. nr 175, poz. 1462) zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. zasady techniki prawodawczej powinna pociągnąć za sobą utratę mocy obowiązującej rozporządzenia nr (...) Wojewody (...).

Pozwane Przedsiębiorstwo Państwowe (...) z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew z dnia 4 lutego 2014 r. (k. 86-98) wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych. Pozwany podniósł, że powodowie nie zgłosili mu swoich roszczeń przed wystąpieniem na drogę sądową, wbrew treści art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska. Dodatkowo, nie zindywidualizowali tych roszczeń w odniesieniu do poszczególnych nieruchomości w ich władaniu. Pozwany zgłosił upływ 2-letniego terminu zawitego do wystąpienia przez powodów z roszczeniami, liczony od dnia wejścia w życie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., które ustanawiało obszar ograniczonego użytkowania obejmujący nieruchomości powodów, przy czym wejście w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) nie skutkowało żadnymi nowymi ograniczeniami dla nieruchomości powodów. Pozwany zarzucił także, że nie nastąpiło zmniejszenie wartości nieruchomości powodów. Zaoponował przeciwko alternatywnemu oparciu roszczeń przez powodów na art. 435 k.c., wskazując, że jedynie art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska może być podstawą roszczeń wynikających z wejścia w życie obszaru ograniczonego użytkowania. Ponadto, zdaniem pozwanego lotnisko nie jest przedsiębiorstwem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody, a hałas generują przelatujące samoloty, a nie samo lotnisko. W tym zakresie pozwany zgłosił zarzut przedawnienia, albowiem powodowie nabyli nieruchomości w 2006 i 2008 roku, a od momentu zakupu wiedzieli o ewentualnej szkodzi i osobie zobowiązanej do jej naprawienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. U. i powód C. U. są współwłaścicielami w częściach ułamkowych po 1/2 nieruchomości gruntowej położonej w W. przy ul. (...) (dz. ew. nr 203/1 (dawniej dz. ew. nr 203), obręb 2-04-06) (zawiadomienie o zmianach w danych ewidencji gruntów i budynków – k. 55-57), dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) (k. 61-63). W budynku posadowionym na tej nieruchomości znajdują się wyodrębnione lokale mieszkalne – lokal nr (...), dla którego Sąd Rejonowy w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) (k. 64-65), stanowiący własność M. U. oraz lokal nr (...), dla którego Sąd Rejonowy w W. prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) (k. 58-59), stanowiący własność C. U.. Powodowie nabyli nieruchomości w dniu 29 sierpnia 1986 r. Uciążliwości w działalności pozwanego powodowie upatrują w hałasie oraz drganiach generowanych przez działalność (...) im. (...). Nie występowali dotychczas z żadnymi roszczeniami na tym tle (przesłuchanie C. U. i M. U. – k. 274).

W dniu 7 sierpnia 2007 r. Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (Dz. Urz. Woj. M.. z 2007 r., nr 156, poz. 4276 – k. 104) na podstawie upoważnienia z art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W ramach obszaru ograniczonego użytkowania wyróżniono strefę ograniczeń zabudowy mieszkaniowej, zwaną „strefą M” (§ 1 ust. 2), w której częściowo znalazły się nieruchomości należące do powodów (załącznik do rozporządzenia nr (...) – k. 105).

W obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono (§ 4 ust. 1):

1. przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także pod zabudowę mieszkaniową,
2. zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a w strefie M – także na cele mieszkaniowe (z zastrzeżeniem § 4 ust. 2),
3. budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także budynków mieszkalnych (z zastrzeżeniem § 4 ust. 2).

Jednocześnie, w strefie M dopuszczono zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy (§ 4 ust. 2).

W obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków (§ 5):

1. w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych,
2. w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach.

Rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) (§ 7), który ukazał się w dniu 10 sierpnia 2007 r.

W dniu 20 czerwca 2011 r. Sejmik Województwa (...) wydał uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (Dz. Urz. Woj. M.. z 2011 r., nr 128, poz. 4086 – k. 106-107) na podstawie upoważnienia z art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W obszarze ograniczonego użytkowania wyróżniono dwie strefy (§ 4): strefę Z1, której granicę zewnętrzną wyznacza izolacja miarodajnego poziomu dźwięku 55 dB w porze nocy, od wewnątrz granica lotniska, oraz strefę Z2, której granicę wyznacza od zewnątrz izolacja miarodajnego poziomu dźwięku (...) dB w porze nocy, a od wewnątrz granica strefy Z1.

(...) należące do powodów znalazły się w obszarze ograniczonego użytkowania, lecz poza strefami Z1 i Z2 (załącznik do uchwały – k. 47, mapa- k. 48, 166).

W obszarze ograniczonego użytkowania w strefie Z2 (§ 5 pkt 2):

1. zakazano przeznaczania terenów pod szpitale i domy opieki społecznej oraz pod zabudowę związaną ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
2. zakazano lokalizowania budynków o funkcji szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz

3. zakazano zmiany funkcji budynków istniejących na budynki o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitali i domów opieki społecznej.

Określono wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem ograniczonego użytkowania (§ 6):

1. w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić odpowiednią izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do ustawy,

2. w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach – zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do ustawy.

Uchwała nr (...) Sejmiku Województwa (...) weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) (§ 13), który ukazał się w dniu 20 lipca 2011 r.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów oraz aktów prawa miejscowego. Złożone w postępowaniu dokumenty urzędowe nie były kwestionowane przez strony w zakresie swojej autentyczności i prawdziwości.

Pozostałe złożone w toku postępowania dokumenty nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia. Sąd oddalił również wnioski powodów o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych. Wnioski te dotyczyły ustalenia wysokości szkody i mogły znaleźć uzasadnienie wyłącznie, gdyby Sąd ocenił roszczenie powodów za słuszne co do zasady, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Zgodnie zaś z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu w całości.

Tytułem wstępu należy przypomnieć, że obszar ograniczonego użytkowania na podstawie art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) tworzy się dla lotniska, jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu.

Wskazany przepis był podstawą dla wydania rozporządzenia nr (...) Wojewody (...), a później uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...).

Zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z roszczeniem tym można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości (art. 129 ust. 4 ustawy). Termin ten jest terminem zawitym (wyroki SN z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/08, z 21 sierpnia 2013 roku, II CSK 578/12), co oznacza, że prawo do wystąpienia z roszczeniem po jego upływie wygasa.

Istotne znaczenie w niniejszym postępowaniu miało ustalenie, że nieruchomości powodów objęte były pierwotnie obszarem ograniczonego użytkowania ustanowionym rozporządzeniem nr (...) Wojewody (...), jako położone częściowo w „strefie M”. Dotyczyły ich zatem restrykcje wynikające z tego aktu prawnego.

Sąd stoi na stanowisku, że przepisy rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 roku zachowały moc obowiązującą do czasu wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Zapatrywanie to było wielokrotnie wyrażane w orzeczeniach Sądu Apelacyjnego w Warszawie, m.in. w wyrokach z dnia 30 listopada 2010 roku (VI ACa

1156/10 i VI ACa 1058/10), z dnia 1 kwietnia 2011 roku (VI ACa 194/11), z dnia 6 lipca 2011 roku (VI ACa 14/11) i z dnia 8 lipca 2011 roku (VI ACa 140/11).

W dacie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., to jest w dniu 24 sierpnia 2007 roku, art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska wskazywał, że obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, dla zakładów lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy wojewoda w drodze rozporządzenia. Powołany przepis uległ zmianie na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. z 2005 roku, Nr 175, poz. 1462), która to zmiana obowiązywała od dnia 1 stycznia 2008 roku. Zgodnie z treścią znowelizowanego przepisu, obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały. Przedmiotową nowelizacją zmieniono jedynie organ uprawniony do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania wyznaczając w miejsce wojewody sejmik województwa oraz wskazano, że następuje to w formie uchwały, a nie jak dotychczas w formie rozporządzenia. Zgodnie z art. 47 ust. 2 ustawy akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje.

Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 listopada 2010 roku (VI ACa 1058/10, Apel.-W-wa 2011/3/28), zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie zasad techniki prawodawczej (Dz. U. Nr 100, poz. 908), jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego albo zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej treść przepisu upoważniającego. Zgodnie zaś z treścią § 32 ust. 3 rozporządzenia, jeżeli zmiana treści przepisu upoważniającego polega na tym, że zmienia się organ upoważniony do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą, w takim przypadku organem upoważnionym do zmiany lub uchylecia aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienionego przepisu upoważniającego jest organ wskazany w zmienionym upoważnieniu. Przepis ten stosuje się przy tym odpowiednio, na podstawie § 143 wspomnianego rozporządzenia, do aktów prawa miejscowego.

W konsekwencji, zmiana z dniem 1 stycznia 2008 roku organu upoważnionego na podstawie art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska do wydania aktu wykonawczego z wojewody na sejmik województwa, w myśl § 32 ust. 3 wyżej wymienionego rozporządzenia nie wpłynęła na moc obowiązującą rozporządzenia Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 roku, albowiem w przypadku zmiany treści przepisu upoważniającego polegającej na zmianie organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą.

Kolejna zmiana art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, dokonana w art. 144 pkt 21 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199, poz. 1227), weszła w życie z dniem 15 listopada 2008 r. Zmiana polegała na nadaniu dotychczasowej treści tego przepisu:

„Obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały.”

brzmienia:

„Obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, lub dla zakładów, lub innych

obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały.”

Zgodnie z art. 51 § 1 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującym przed omawianą zmianą, sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymagały między innymi planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Jak stanowił art. 51 § 8 ustawy Prawo ochrony środowiska, Rada Ministrów uwzględniając możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć, o których mowa w art. 51 § 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, w drodze rozporządzenia miała obowiązek określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, a także szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu.

Aktem wykonawczym wydanym na podstawie art. 51 § 8 ustawy Prawo ochrony środowiska było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 ze zm.). Zgodnie z § 1 rozporządzenia, określało ono: 1) rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko; 2) rodzaje przedsięwzięć, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko może być wymagany; 3) przypadki, w jakich zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko; 4) szczegółowe uwarunkowania związane z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Zgodnie natomiast z § 2 ust. 1 pkt 28 powołanego rozporządzenia, sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymagały lotniska o podstawowej długości pasa startowego nie mniejszej niż 2.000 m. Według zaś § 3 ust. 1 pkt 55 rozporządzenia, sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko mogły wymagać lotniska, niewymienione w jego § 2 ust. 1 pkt 28, lub lądowiska helikopterów.

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w art. 144 pkt 9 uchyliła w tytule I ustawy Prawo ochrony środowiska cały dział V i VI, w tym art. 51, ale równocześnie w art. 173 § 1 wskazała, że dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane między innymi na podstawie art. 51 § 8 ustawy Prawo ochrony środowiska, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ustawy z 3 października 2008 roku, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie tej ustawy, to jest do dnia 15 listopada 2010 roku. Zgodnie zaś z art. 173 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku do czasu wydania przepisów, o których mowa w art. 60 tej ustawy, za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określone w art. 59 § 1 pkt 1 tej ustawy, uważa się określone w dotychczasowych przepisach przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wymagające sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Przedstawione powyżej rozważania prowadzą do jednoznacznego wniosku, iż zmiana ustawy z dnia 3 października 2008 roku w opisanym zakresie miała jedynie charakter redakcyjny.

Co więcej, aktem wykonawczym, wydanym na podstawie art. 60 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, było nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397), które weszło w życie z dniem 15 listopada 2010 roku. Rozporządzenie to określa: 1) rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; 2) rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko; 3) przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako przedsięwzięcia, o których mowa w pkt 1 i 2. Zgodnie § 2 ust. 1 pkt 30 tego rozporządzenia do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się lotniska o podstawowej długości drogi startowej nie mniejszej niż 2.100 m, a zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 59 do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się lotniska inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 30 lub lądowiska, z wyłączeniem lądowisk centrów urazowych, o których mowa w ustawie

z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym przeznaczonych wyłącznie dla śmigłowców ratunkowych.

Nie ulega zatem wątpliwości, że na podstawie art. 135 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska wymóg utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla działalności prowadzonej przez pozwanego istniał zarówno przed jak i po zmianie treści art. 135 ust. 2 ustawy dokonanej z dniem 15 listopada 2008 r. Nie nastąpiła zatem zmiana zakresu regulacji art. 135 ust. 2, która eliminowałaby wobec niego konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Zmiana treści tego przepisu miała charakter jedynie redakcyjny, nie przyniosła natomiast zmiany jego materialnego znaczenia. Pozostawała ona bez znaczenia dla obowiązku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia pozwanego. Nie ma zatem uzasadnionych podstaw twierdzenie, że obszar ograniczonego użytkowania utworzony rozporządzeniem nr (...) Wojewody (...) przestał obowiązywać wyłącznie z uwagi na zmianę redakcji przepisu. Nie nastąpiła bowiem zmiana zakresu regulacji art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska w odniesieniu do przedsięwzięcia powoda.

W konsekwencji Sąd ocenił, że zmiany art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska w zakresie organu, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko nie wpłynęły na skuteczność obowiązywania rozporządzenia Wojewody (...) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 roku.

Prezentowane stanowisko odnośnie do skutków wprowadzenia zmiany treści art. 135 ust. 1 i 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej od dnia 15 listopada 2008 roku, znajduje potwierdzenie także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 6 maja 2011 r., II CSK 421/10, LEX nr 863961, z dnia 25 maja 2013 r., I CSK 509/11, OSNC 2013/2/26) oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. (wyrok z dnia 31 sierpnia 2009 r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 518044).

W tej sytuacji, rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) obowiązywało do czasu wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

W tej sytuacji stwierdzić należy, że roszczenia odszkodowawcze powodów w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości poprzez utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania wygasły ze względu na upływ 2-letniego terminu przewidzianego w art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska. Powodowie bowiem nie występowali z nimi przed dniem 25 sierpnia 2009 r., tj. przed upływem 2 lat od daty wejścia w życie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...). Powodowie wywodzą swoje roszczenia odszkodowawcze z faktu przyjęcia przez Sejmik Województwa (...) uchwały nr (...), skutkującego w ich ocenie zmniejszeniem wartości nieruchomości oraz kosztami związanymi z zapewnieniem właściwego klimatu akustycznego w zajmowanych przez nich lokalach.

Sąd ocenił jednak, że podjęcie przez Sejmik Województwa (...) uchwały nr (...) nie wprowadziło ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości powodów dalej idących niż te, które zostały wprowadzone wcześniejszym rozporządzeniem nr (...) Wojewody (...). Okoliczność ta zadecydowała o oddaleniu powództwa.

Zważyć należy, że w okresie obowiązywania rozporządzenia nr (...) Wojewody (...), nieruchomości powodów jako położone częściowo w strefie M dotknięte były określonymi w § 4 ust. 1 i 2 ograniczeniami dotyczącymi przeznaczania nowych terenów pod zabudowę o określonych funkcjach, zmiany sposobu użytkowania budynków, stawiania nowej zabudowy o określonych funkcjach. Obecnie, nieruchomości powodów jako położone w obszarze ograniczonego użytkowania, lecz poza strefami Z1 i Z2, nie są objęte żadnymi ograniczeniami tego rodzaju (§ 5 uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...)).

Oznacza to, że możliwości użytkowania nieruchomości uległy zwiększeniu w momencie wejścia w życie uchwały Sejmiku.

W zakresie wymagań technicznych dotyczących budynków objętych obszarem ograniczonego użytkowania oba akty prawa miejscowego zawierają analogiczne unormowania. Różnica tkwi wyłącznie w sposobie sformułowania

wymienionych aktów prawnych, który nie zmienia w ocenie Sądu ich materialnej treści. W zakresie wymagań technicznych budynków dość stwierdzić, że rozporządzenie wykonawcze wydane na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – zawiera wielokrotne odniesienia do Polskich Norm, również w dziale IX Ochrona przed hałasem i drganiami”.

Powodowie nie byli zresztą w stanie wskazać jakie nowe obowiązki w zakresie warunków technicznych dotyczących budynków wprowadziła uchwała Sejmiku Województwa (...) w zestawieniu z rozporządzeniem Wojewody (...).

Należy w konsekwencji stwierdzić, że podjęcie uchwały nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. przez Sejmik Województwa (...) nie wprowadziło żadnych dalszych ograniczeń w sposobie korzystania z przedmiotowych nieruchomości w stosunku do ograniczeń wynikających z rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r.

W dalszej kolejności wypada zauważyć, iż wejście w życie powołanej uchwały Sejmiku Województwa (...) nie spowodowało bynajmniej, iż powodowie utracili możliwość skutecznego występowania z roszczenia dotyczącymi zaniechania immisji, w szczególności muszą znosić hałas na określonym, czy większym niż poprzednio poziomie. Możliwość taka nie istniała już pod rządami rozporządzenia nr (...) Wojewody (...), gdyż również wtedy istotą ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania były przekroczenia norm hałasu. Zresztą wcześniej możliwość taka miała charakter iluzoryczny, gdyż trudno było spodziewać się uwzględnienia żądania właściciela nieruchomości o zakazanie prowadzenia portowi lotniczemu prowadzenia działalności. Nikt z tego rodzaju roszczeniami nie próbował występować zapewne właśnie z powodu świadomości niemożności ich skutecznego dochodzenia. Nikt spośród właścicieli nieruchomości położonych obecnie w bezpośredniej bliskości obszaru ograniczonego użytkowania prób takich także nie podejmuje, choć od lat w orzecznictwie sądowym prezentowany jest pogląd, że zachowanie norm wynikających z przepisów administracyjnych nie przesądza samo w sobie o nieistnieniu niedopuszczalnych immisji, a więc położenie nieruchomości poza obszarem przekroczenia takich norm nie decyduje automatycznie o niezasadności roszczenia negatoryjnego (choćby wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2009 roku, I CNP 82/08, i powołane tam licznie wcześniejsze orzeczenia). W tym kontekście należy się powołać również na dotyczący żądania windykacyjnego, a więc ochrony samego jądra prawa własności, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 lutego 2009 roku (VI ACa 606/08), w którego uzasadnieniu stwierdzono, że powództwo windykacyjne dotyczące nieruchomości gruntowych zajętych pod część lotniczą lotnisk międzynarodowych, na których funkcjonują stałe przejścia graniczne, i lotnisk krajowych, jako służących realizacji celu publicznego, jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy oraz z zasadami współżycia społecznego. Brak udzielenia ochrony w tym najistotniejszym zakresie skłania do wniosku, iż nie udzielono by jej przed immisjami. Sądowi znane są oczywiście powoływane przez powodów orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące utraty możliwości domagania się zaprzestania immisji w następstwie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. W realiach niniejszej sprawy jednak możliwości takie uznać wypada za teoretyczne. W istocie nie to jednak przesądzało o niezasadności żądania pozwu, skoro wcześniej obowiązujące rozporządzenie także pozbawiało skuteczności tego rodzaju ewentualne wystąpienia.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, znajdującym oparcie w jednolitym orzecznictwie (por. wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2013 r., IV CSK 608/12; wyrok SN z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. II CSK 578/12), że skoro art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska przyznaje odszkodowanie wyłącznie za szkodę powstałą w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości w dotychczasowy sposób lub w sposób zgodny z dotychczasowym jej przeznaczeniem, brak takiego ograniczenia w stosunku do dotychczasowego sposobu korzystania z nieruchomości przesądza o braku szkody. W niniejszej sprawie uchwała nr (...) Sejmiku Województwa (...) nie wprowadziła w stosunku do nieruchomości powodów ograniczeń dalej idących niż dotychczas obowiązujące na mocy rozporządzenia nr (...) Wojewody (...). Uchwalenie tego aktu nie wyrządziło zatem powodom szkody. Szkada nie powstaje bowiem, gdy kolejny akt prawny utrzymuje zakres ograniczeń na dotychczasowym poziomie. Przyjęcie odmiennego stanowiska skutkowałoby faktycznym przywróceniem terminu do żądania odszkodowania w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości na podstawie rozporządzenia powołującego obszar ograniczonego użytkowania z 2007 r. Brak jest argumentów juredycznych przemawiających za takim rozwiązaniem.

Nie można również przyjąć aby doszło do nadużycia przez pozwanego prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. w związku z podniesieniem zarzutu obowiązywania rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) do czasu podjęcia uchwały nr (...) przez Sejmik Województwa (...). Zarzuty sformułowane przez pozwanego są środkiem jego obrony w procesie, a nie czynieniem użytku z prawa podmiotowego; nie dotyczą stosunków cywilnoprawnych, a stosunków procesowych. Możliwość powoływania się na kwestię obowiązywania aktu prawa miejscowego nie ma nic wspólnego z korzystaniem z jakiegokolwiek prawa podmiotowego.

Z kolei w świetle przeważającego stanowiska judykatury, znajdującego ostateczne potwierdzenie w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2013 roku (III CZP 2/13), zagadnienie upływu terminu zawitego nie podlega badaniu na płaszczyźnie kryteriów wynikających z art. 5 k.c. Jakkolwiek zawarte tam rozważania dotyczą wprost terminów zawitych ustanowionych dla dochodzenia roszczeń wynikających z rękojmi za wady rzeczy sprzedanej, to jednak sformułowane argumenty mogą być odniesione także do sytuacji zaistniałej w niniejszej sprawie. Dotyczą one w szczególności mechanizmu, w ramach którego pojawia się termin ograniczający realizację prawa, a więc konieczności uwzględnienia jego upływu z urzędu, co skutkuje tym, iż adresat roszczenia w istocie nie formułuje zarzutu, lecz powołuje się na fakt wygaśnięcia roszczenia. Nie bez znaczenia pozostaje także surowość systemu odpowiedzialności, z którego to roszczenie jest wywodzone.

Nawet zresztą przyjęcie, iż art. 5 k.c. może mieć tu zastosowanie, co byłoby aktualne zwłaszcza, gdyby uznać, że chodzi o termin przedawnienia, nie zmieniałoby wniosków końcowych. Art. 5 k.c. może być stosowany w sytuacjach szczególnych, wyjątkowych. Nie może natomiast prowadzić do korekt systemu prawnego o charakterze ogólnym. Powodowie nie wskazywali na jakąkolwiek istotną specyfikę swej sytuacji, która nakazywałaby traktować ich inaczej niż właściciele innych nieruchomości położonych w obszarze ograniczonego użytkowania.

Oczywiście bezprzedmiotowe dla oceny upływu terminu dla dochodzenia roszczeń pozostają rozważania powodów na temat wyrażanych poglądów co do dalszego obowiązywania rozporządzenia nr (...) Wojewody (...). Poglądy takie nie mogły ani uczynić rozporządzenia nieobowiązującym, ani spowodować nieuwzględnienia, iż ono jednak obowiązywało. Nie rzutują także na sytuację powodów, gdyż nie usprawiedliwiają niedochodzenia roszczenia w przeszłości, oczywiście z uwzględnieniem momentu zakupu lokali. Zagadnienie to nie było oczywiste i prowadziło do rozbieżnych rozstrzygnięć, na co zresztą sami powodowie wskazali. Nie można czynić pozwanemu zarzutu, iż w toczących się postępowaniach powoływał argumenty dla siebie korzystne, choć ostatecznie okazały się nietrafne. Analogicznie postępują przecież obecnie sami powodowie. Skoro więc powodowie, zakładając ich świadomość toczącej się dyskusji prawnej, zdecydowali się nie zgłaszać wcześniej roszczeń, to tym bardziej nie mogą powoływać się wobec pozwanego na zarzut nadużycia prawa. Również nie pozwany powinien być adresatem roszczeń powodów opieranych na tezach o niejasności systemu prawnego i wyrażanych przez organy władzy publicznej poglądów.

Z powodami można zgodzić się jedynie w zakresie tezy, iż zgłoszenie roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 pr.o.ś. mogło polegać na wytoczeniu powództwa. Stanowisko takie było już zajmowane w orzecznictwie sądowym (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 roku, II CSK 254/12) i zasługuje na aprobatę. W każdym jednak razie niezbędne jest zachowanie terminu wskazanego w powołanym przepisie.

W tym kontekście nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia znaczenia wystąpienie przez powodów z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej w sierpniu 2013 roku, gdyż nastąpiło to po upływie terminu na zgłaszanie roszczeń w oparciu o rozporządzenie nr (...) Wojewody (...).

Nie zasługiwała na uwzględnienie argumentacja powodów oparta o treść art. 435 k.c. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli ustawa Prawo ochrony środowiska nie stanowi inaczej (art. 322 ustawy). Stwierdzić należy, że art. 129-136 ustawy Prawo ochrony środowiska samodzielnie określają podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej oraz podmioty zobowiązane do zapłaty odszkodowania w przypadkach ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska lub w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Przewidziana w art. 129 pr.o.ś. odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te

szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. Artykuł 135 ust. 1 pr.o.ś., przewidujący możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego zaufania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 pr.o.ś., zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt 6 pr.o.ś., nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na obszarze ograniczonego użytkowania eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska. Skutkiem utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania jest nie tylko konieczność poddania się przewidzianym w nim wprost ograniczeniom, ale także konieczność znoszenia immisji przekraczających standard jakości środowiska. W tym też zakresie powodowie upatrują swojej szkody, również w oparciu o art. 435 k.c. – w związku z hałasem i drganiami generowanymi w związku z działalnością prowadzoną na zarządzanym przez pozwanego lotnisku.

Właściwymi przepisami do oceny ich roszczenia pozostają jednak wyłącznie art. 129-136 ustawy Prawo ochrony środowiska. W tym też zakresie ta regulacja szczególna wyłącza pomocnicze stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego, w tym art. 435 k.c., do którego upoważnia art. 322 ustawy Prawo ochrony środowiska. Przepisy art. 129-136 ustawy oraz 435 k.c. w związku z art. 322 ustawy przewidują rozłączne reżimy odpowiedzialności. Artykuł 435 k.c. w związku z art. 322 ustawy Prawo ochrony środowiska może znaleźć zastosowanie jedynie w przypadku w przypadku szkody na mieniu – w zakresie, w jakim ochrony nie wyłączyło ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania – oraz w przypadku szkody na osobie. Stanowisko takie dominuje w aktualnym orzecznictwie (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2009 r., II CSK 546/08, wyrok SN z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 602/09, wyrok SN z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, postanowienie SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09).

Oznacza to, że powodowie nie mogą skutecznie próbować obejść ograniczeń czasowych w dochodzeniu roszczeń wywodzonych z przepisów szczególnych przez powołanie się – z odniesieniem do tej samej podstawy faktycznej definiującej przedmiot szkody – do rozwiązania ogólnego. Nie występuje tutaj bowiem zbieg roszczeń.

Na marginesie można jedynie dodać, że w ocenie Sądu lotnisko nie jest przedsiębiorstwem lub zakładem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody w rozumieniu art. 435 k.c. podobnie jak np. parking strzeżony. W porcie lotniczym jest prowadzona działalność polegająca na umożliwieniu startów i lądowań samolotów, mająca na celu świadczenie usług przewoźnikom. (...) (...) nie dysponuje natomiast własną flotą samolotów, z którymi wiązać można szkodliwą emisję hałasu. W tym zakresie Sąd podziela zapatrywania Sądu Apelacyjnego w Warszawie (por. wyrok z dnia 7 marca 2014 r., VI ACa 1047/13).

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje również art. 324 pr.o.ś., z którego wynika, że w razie wyrządzenia szkody przez zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku art. 435 k.c. stosuje się niezależnie od tego, czy zakład ten jest wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody.

Pojęcie tego rodzaju zakładu określa art. 248 pr.o.ś. stanowiąc, iż zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej "awarią przemysłową", w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej "zakładem o zwiększonym ryzyku", albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej "zakładem o dużym ryzyku".

Art. 3 pkt 23 i 24 definiują poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, a poważną awarię przemysłową jako poważną awarię w zakładzie.

Biorąc pod uwagę cel wprowadzenia terminów „zakład o zwiększonym ryzyku” oraz „zakład o dużym ryzyku” wynikający z przepisów art. 248 -271b pr.o.ś. dotyczących zapobiegania oraz zwalczania skutków awarii przemysłowych, należy uznać, iż art. 324 dotyczy wyłącznie przypadków wyrządzenia szkody jedynie w następstwie zaistnienia awarii przemysłowej. Niepodobniestwem byłoby przyjęcie zaostrzonego reżimu odpowiedzialności za szkody związane ze zwykłą działalnością tego rodzaju podmiotu, a nie związane w ogóle z jego cechą szczególną,

jaką jest zwiększone (duże) ryzyko rozumiane przecież jako prawdopodobieństwo wystąpienia konkretnego skutku w określonym czasie lub w określonej sytuacji (art. 3 pkt 32c pr.o.ś.). Ryzyko stanowi zatem przeciwieństwo skutków zwykłej, stale prowadzonej działalności.

Powodowie oczywiście nie powoływali się na doznanie szkody w związku ze skutkami jakiegokolwiek awarii przemysłowej.

Z tych przyczyn Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490). Na koszty procesu poniesione przez pozwanego składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 7.200 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. W rezultacie, Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwoty po 3.608,50 zł.